

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. spalio 10 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2012/0299(COD)

10521/22
ADD 1

LIMITE

SOC 394
GENDER 117
ECOFIN 651
DRS 32
CODEC 970

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMO PROJEKTAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija, siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVĄ dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių

– Tarybos motyvų pareiškimo projektas

I. **IVADAS**

1. 2012 m. lapkričio 14 d. Europos Komisija pateikė pirmiau nurodytą pasiūlymą Europos Parlamentui ir Tarybai.
2. Pasiūlymu siekta spręsti rimtą nepakankamo moterų atstovavimo biržinių bendrovių valdybose problemą.
3. Europos Parlamentas per savo 7-ąją kadenciją paskyrė Teisės reikalų (JURI) komitetą ir Moterų teisių ir lyčių lygybės (FEMM) komitetą už šį pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto bendrai atsakingais komitetais. JURI komitetas paskyrė Evelyną Regner (SD, AT), o FEMM komitetas – Rodi Kratsa-Tsagaropoulou (PPE, EL) bendrapranešėjėmis ir 2013 m. spalio 14 d. balsavo dėl pranešimo. 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamentas priėmė per pirmąjį svarstymą priimamą poziciją, kurioje išdėstyti 66 pakeitimai¹.
4. Per Europos Parlamento 9-ąją kadenciją JURI ir FEMM komitetai paskyrė atitinkamai Larą Wolters (SD, NL) ir Evelyną Regner (SD, AT) bendrapranešėjėmis, o po to, kai Taryba susitarė dėl bendro požiūrio dėl šio pasiūlymo, 2022 m. kovo 16 d. jie bendrai nusprendė pradėti tarpinstitucines derybas remdamiesi Parlamento per pirmąjį svarstymą priimta pozicija.
5. Kalbant apie Tarybą, Socialinių klausimų darbo grupė pirmą kartą nagrinėjo pasiūlymą 2013 m. vasario 1 d. Tarybos posėdyje. Taip pat per tą posėdį ir paskesnius posėdžius (2013 m. vasario 18 d. ir 2013 m. kovo 25 d.) darbo grupė nagrinėjo poveikio vertinimą.
6. 2013 m. birželio 20 d., 2013 m. gruodžio 9 d., 2014 m. birželio 19 d., 2014 m. gruodžio 11 d. ir 2015 m. birželio 18 d. buvo pateiktos pažangos ataskaitos Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų (EPSCO) tarybai. 2015 m. gruodžio 7 d. EPSCO taryba išnagrinėjo pirmininkaujančios valstybės narės pateiktą kompromisinį tekstą, tačiau jai nepavyko dėl jo susitarti kvalifikuota balsų dauguma. 2017 m. birželio 15 d. EPSCO tarybai buvo pateikta dar viena pažangos ataskaita. Po įvairiais lygiais vykusio tolesnio darbo Taryba 2022 m. kovo 14 d. susitarė dėl bendro požiūrio².

¹ Dok. P7_TA(2013)0488.

² Dok. 6468/22 + ADD 1.

7. 2022 m. kovo–birželio mėn. vyko Europos Parlamento, Tarybos ir tarpininkės vaidmenį atlikusios Komisijos derybos siekiant susitarti dėl pasiūlymo. 2022 m. birželio 7 d. derybininkai preliminariai susitarė dėl kompromisinio teksto, tada tą tekstą 2022 m. birželio 15 d. išnagrinėjo ir patvirtino Nuolatinių atstovų komitetas³.
8. Dirbdama prie šio pasiūlymo Taryba taip pat atsižvelgė į 2013 m. vasario 13 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ir į 2013 m. gegužės 30 d. Regionų komiteto nuomonę.
9. Atsižvelgiant į preliminarų teisėkūros institucijų susitarimą ir teisininkams lingvistams peržiūrėjus tekstą, numatoma, kad 2022 m. spalio mėn. Taryba per pirmąjį svarstymą priims poziciją dėl pasiūlymo.

II. TIKSLAS

10. Komisijos pasiūlyme nustatytas nepakankamai atstovaujamos lyties asmenų dalies biržinių bendrovių valdybose kiekybinis tikslas – 40 %, taip pat nustatyta bendrovių pareiga siekti to tikslo, *inter alia*, nustatant nevykdomųjų valdybos narių atrankos ir skyrimo procedūrinės taisyklės.

III. PER PIRMAJĮ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

A. Bendra informacija

11. Remdamiesi Komisijos pasiūlymu, Parlamentas ir Taryba vedė derybas, kad būtų pasiektas susitarimas tame etape, kai Taryba priima per pirmąjį svarstymą priimamą poziciją (išankstinis susitarimas per antrąjį svarstymą). Tarybos pozicijos projekto tekstas visiškai atspindi abiejų teisėkūros institucijų pasiektą kompromisą.

³ Dok. 9880/22 + ADD 1.

12. Parlamento per pirmąjį svarstymą priimtoje pozicijoje iš esmės pritarta Komisijos požiūriui, išreikštam jos pasiūlyme, kuriame, siekiant gerinti lyčių pusiausvyrą bendrovių valdybose, pateiktas sąžiningų ir skaidrių atrankos procedūrų būtinas standartas, tačiau nenustatyta privalomų kvotų. Tarybos bendras požiūris, dėl kurio susitarta praėjus daugiau kaip devyneriems metams po Parlamento per pirmąjį svarstymą priimtos pozicijos, taip pat buvo palankus šiam požiūriui, o kartu pabrėžta, kad, laikantis subsidiarumo principo, reikia pripažinti įvairias priemones, kuriomis valstybės narės galėtų pasiekti direktyvos tikslus.
13. Kompromisas, kurį atspindi Tarybos per pirmąjį svarstymą priimta pozicija, apima toliau išdėstytus pagrindinius aspektus.

B. Struktūra ir taikymo sritis

a) Teksto pertvarkymas

14. Taryba pertvarkė teksto struktūrą siekdama didesnio aiškumo ir norėdama išryškinti skirtumą tarp biržinių bendrovių siektinų tikslų ir priemonių jiems pasiekti (žr. 5 ir 6 straipsnius), taip pat siekdama, kad būtų aiškiau išdėstytos kitos nuostatos, be kita ko, dėl individualių tikslų, ataskaitų teikimo ir lygybės skatinimo įstaigų (žr. 5, 7 ir 10 straipsnius). Šis pertvarkymas taip pat suteikė galimybę patikslinti sustabdymo sąlygos veikimą (žr. toliau). Siekiant paaiškinti, kad reikalavimų taikymas sustabdomas įgyvendinant direktyvą, teisėkūros institucijų derybų metu atitinkamas straipsnis perkeltas į paskutinę teksto dalį (žr. 12 straipsnį). Likusi sutarto teksto struktūra atitinka bendrą požiūrį, dėl kurio susitarė Taryba, išdėstyta logiką.

b) Pavadinimas

15. Pirminio pasiūlymo pavadinime buvo nurodyti tik nevykdomieji direktoriai, nors iš tiesų pasiūlyme buvo nuostatų, taikytinų ir vykdomiesiems direktoriams. Siekdama užtikrinti aiškumą Taryba iš dalies pakeitė pavadinimą, kad būtų aišku, jog direktyva taikoma *visiems* direktoriams, t. y. vykdomiesiems *ir* nevykdomiesiems direktoriams. Tas pats paaiškinimas, kai aktualu, pateiktas tekste. Dėl šio požiūrio teisėkūros institucijos susitarė derybų metu ir jo laikomasi kompromisiniame tekste.

c) Apibrėžtys (3 straipsnis)

16. Kompromisiniame tekste pagrindinės terminų apibrėžtys suderintos su Tarybos bendru požiūriu. Visų pirma, termino „biržinė bendrovė“ apibrėžtyje nurodoma, kad tai yra bendrovė, kuri turi valstybėje narėje registruotą buveinę ir kurios *akcijomis* leidžiama prekiauti reguliuojamoje rinkoje.

d) Tikslai (5 straipsnis)

17. Europos Komisijos pasiūlyme jau buvo nustatyti du alternatyvūs tikslai: nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys turėtų sudaryti ne mažiau kaip 40 % nevykdomųjų direktorių arba 33 % visų direktorių, nors pastaroji galimybė buvo mažiau aiškiai išreikšta. Taryba, siekdama, kad taikymo sritis ir numatytos alternatyvos būtų aiškesnės, reformulavo abu tikslus, išreikšdama juos abu vienodai aiškiai. Europos Parlamentas nemanė, kad toks pakeitimas yra reikalingas, ir išreiškė susirūpinimą, kad dėl tokio pakeitimo gali pasirodyti, jog mažinami užmojai. Siekiant kompromiso 5 straipsnis šiek tiek reformuluotas, taigi jame nebevertinama frazė „stengtūsi pasiekti“, o vietoj to nurodoma valstybių narių pareiga užtikrinti, kad biržinėms bendrovėms „būtų taikomas“ vienas iš dviejų tikslų. Tačiau patys tikslai nepakeisti.

e) Valstybinių ir privačių bendrovių skyrimas. Bendrovės, kuriose nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys sudaro mažiau nei 10 % darbuotojų

18. Taryba pageidavo išbraukti nuostatą, kuria buvo skiriamos valstybinės ir privačios bendrovės (valstybinėms bendrovėms buvo nustatyta ankstesnė tikslinė data). Savo ruožtu Parlamentas pageidavo išbraukti nuostatą, pagal kurią valstybės narės būtų galėjusios atleisti nuo pagrindinių nuostatų laikymosi tas bendroves, kuriose nepakankamai atstovaujamos lyties asmenys sudaro mažiau nei 10 % darbuotojų. Siekiant kompromiso abi nuostatos išbrauktos.

C. Atrankos procedūros

a) Pozityvūs veiksmai (6 straipsnis)

19. Parlamento pozicijoje buvo kelios nuostatos, taikytinos pirminės atrankos etapui. Siekdamos kompromiso teisėkūros institucijos susitarė dėl formuluotės, kuria aiškiai nurodoma, kad pozityvūs veiksmai taikomi viso atrankos proceso metu. Laikantis šio požiūrio ir atsižvelgiant į suformuotą jurisprudenciją šiuo klausimu, kompromisiniame tekste nustatoma, kad lyčių lygybės didinimo tikslu turėtų būti vadovujamasi per visą procesą, įskaitant pirminę atranką, ir kad pirmenybė turėtų būti teikiama nepakankamai atstovaujamos lyties kandidatui, jei tas kandidatas yra tokios pačios kvalifikacijos, kaip ir kitos lyties kandidatas, tačiau tai neturi būti daroma automatiškai ar besąlygiškai.

b) Reikalavimai pateikti informaciją (6 straipsnio 3 dalis)

20. Parlamento pozicijoje išplėstas informacijos, kurią bendrovės privalėtų pateikti neatrinktiems kandidatams, sąrašas. Vis dėlto, pagal bendrą kompromisą, atitinkamos nuostatos paliktos artimos toms, kurias iš pradžių buvo pasiūlusi Komisija.

D. Sustabdymo sąlyga (12 straipsnis)

21. Savo bendrame požiūryje, pagal subsidiarumo principą, Taryba labiau išplėtojo ir patikslino Komisijos pasiūlyme numatytą sustabdymo sąlygą, kad būtų suteiktas iš esmės reikalingas lankstumas valstybėms narėms, kurios jau ėmėsi tokio paties veiksmingumo priemonių lyčių pusiausvyrai bendrovių valdybose pagerinti ir kurioms dėl to turėtų būti leista sustabdyti direktyvoje nustatytų procedūrinių reikalavimų taikymą. Tačiau Parlamentas manė, kad Tarybos tekste numatyta sustabdymo sąlyga gali būti pernelyg nekonkreči ir taip pat iš dalies neaiški, taigi sudaryti įspūdį, kad yra palikta reglamentavimo spraga. Siekdamas kompromiso teisėkūros institucijos susitarė nustatyti, kad sustabdymo sąlygą galėtų taikyti tik tos valstybės narės, kurios jau ėmėsi nacionalinių priemonių, o tos priemonės, kaip įrodyta, yra „tokios pat veiksmingos“, – tai reiškia, kad turėtų būti reikalaujama arba privalomų kiekybinių priemonių, nustatytų nacionalinės teisės aktais, arba realių rezultatų, susijusių su konkrečia pasiekta procentine dalimi. Be to, pagal kompromisinį tekstą, kad valstybė narė galėtų pasinaudoti sustabdymo sąlyga, minėtos sąlygos turi būti įvykdytos iki direktyvos įsigaliojimo dienos.
22. Be to, pasiektas kompromisas apima *baigtinį sąlygų sąrašą*, kuriame nustatytas sąlygas turi įvykdyti valstybės narės, kad galėtų naudotis sustabdymo sąlyga; taip pat pateiktas aiškesnis pagrindinių elementų, kuriuos turėtų apimti nacionalinės teisės aktai, apibūdinimas. Pagal pasiektą kompromisą taip pat nelieka papildomos galimybės, numatytos Komisijos pasiūlyme, pagal kurią būtų buvę leidžiama sustabdyti reikalavimų taikymą remiantis pažangos tempu (o ne konkrečia jau pasiekta procentine dalimi). Be to, į peržiūros straipsnį įtraukta nuostata, kuria Komisija įpareigojama 2030 m. ataskaitoje apsvarstyti galimą poreikį peržiūrėti sąlygas, kuriomis taikoma sustabdymo sąlyga. Taip pat valstybės narės, naudodamosi sustabdymo sąlyga, privalės pranešti ne tik apie tai, ar jos įvykdė ir kaip įvykdė taikomas sąlygas, bet ir apie tai, ar jos daro tolesnę pažangą siekdamos labiau subalansuoto abiejų lyčių atstovavimo, o tai dera su jų bendra pareiga pranešti apie savo apskritai daromą pažangą. Kompromisiniame tekste taip pat nustatyta, kad valstybės narės taiko direktyvą, o Komisija teikia tokio taikymo ataskaitas.

E. Datos ir terminai (5 straipsnis)

23. Kadangi praėjo daug metų nuo pirminio pasiūlymo parengimo, Taryba savo bendro požiūrio dokumente atnaujino datas ir terminus. Tačiau Parlamentas, jau 2013 m. priėmęs savo nuomonę, neturėjo galimybės atlikti tokio atnaujinimo. Teisėkūros institucijų derybose dėmesys daugiausia skirtas perkėlimo į nacionalinę teisę terminui ir tikslinei datai, nustatomi atsižvelgiant į direktyvos tikslus, ir Parlamentas paragino nustatyti griežtesnį tvarkaraštį. Pagal sutartą kompromisą grįžtama prie standartinio dvejų metų perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio ir nustatoma kiekybinių tikslų pasiekimo tikslinė data – 2026 m. birželio 30 d., abiejų teisėkūros institucijų atitinkamų kadencijų viduryje.

F. Sankcijos (8 straipsnis)

24. Tarybos bendrame požiūryje išdėstyta pozicija, pagal kurią palikta trumpa ir bendra nuostatos formuluotė, kurioje minimos „vykdymo užtikrinimo priemonės“, ir Parlamento pozicija reikšmingai skyrėsi; Parlamento siūloma nuostata buvo išsamesnė ir pagal ją valstybėms narėms būtų buvę privaloma nustatyti konkrečias sankcijas, kaip antai baudas, paskyrimo į pareigas panaikinimą, draudimą dalyvauti viešuosiuose pirkimuose ir naudotis finansavimu Europos lėšomis. Kompromisiniame tekste, dėl kurio susitarta, vartojamas terminas „sankcijos“ ir, kaip iš pradžių buvo pasiūliusi Komisija, baudos ir paskyrimo panaikinimas minimi tik kaip pavyzdžiai. Taip pat įtraukta bendroji nuostata dėl viešųjų pirkimų: valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad vykdydamos viešąsias sutartis ir koncesijas, biržinės bendrovės vykdytų taikytinas pareigas, susijusias su socialine ir darbo teise, vadovaudamosi taikytina ES teise. Galiausiai, siekiant kompromiso, į tekstą taip pat įtraukta alternatyvios formos sankcija arba neformali paskata: numatyta, kad valstybės narės paskelbs direktyvoje nustatytus kiekybinius tikslus pasiekusių bendrovių sąrašą.

G. Peržiūra (13 straipsnis)

25. Parlamentas savo pozicijoje numatė aiškiai suteikti Komisijai galimybę siūlyti peržiūrėti direktyvos taikymo sritį, kad būtų galima įtraukti Europos institucijas ir įstaigas, nebiržines bendroves, sankcijas ir sustabdymo sąlygą. Taryba pritarė bendresnei formuluotei, atsižvelgdama į tai, kad Komisija bet koku atveju turi teisę inicijuoti teisės aktus, kai bus sprendžiama dėl būsimų pasiūlymų peržiūrėti arba papildyti direktyvą. Kompromisiniame tekste raginama, kad Komisija savo 2030 m. ataskaitoje įvertintų direktyvos veiksmingumą, galimą poreikį vėliau išplėsti direktyvos taikymo sritį įtraukiant nebiržines bendroves, kurios nėra MVĮ, ir vieną iš sustabdymo sąlygos taikymo sąlygų, tai yra tą, kuri grindžiama padaryta pažanga (12 straipsnio 1 dalies a punktas). Peržiūros straipsnis, kurio formuluotė nustatyta pasiekus kompromisą, aiškiai neapima MVĮ ir ES institucijų. Tačiau, siekiant atsižvelgti į esamas lygybės strategijas, įtraukta konstatuojamoji dalis dėl pavyzdinio ES institucijų vaidmens (12 konstatuojamoji dalis).

H. Techninis priedas

26. Taryba savo pozicijoje pridėjo techninį priedą, kuriame nurodytas konkretus direktorių pozicijų, laikomų būtinomis direktyvoje procentinėmis dalimis išreikštiems kiekybiniam tikslams pasiekti, skaičius. Šis priedas įeina į teisėkūros institucijų sutartą kompromisą.

IV. IŠVADA

27. Tarybos pozicijoje išlaikomi pagrindiniai Europos Komisijos pasiūlymo tikslai ir visapusiškai laikomasi kompromiso, pasiekto per Tarybos ir Europos Parlamento neformalias derybas, padedant Komisijai.
28. Teisėkūros institucijų pasiektas kompromisas buvo patvirtintas 2022 m. birželio 16 d. Europos Parlamento JURI ir FEMM komitetų pirmininkų raštu. Taryba turėtų tinkamu laiku jį priimti kaip per pirmąjį svarstymą priimamą poziciją.